

Ako prema ovim principima, što ih je u Prologomenu iznio M. isporučimo njegovo izdanje sa Nestleovim, možemo se opravdano radovati i čestitati auktoru ovog solidnog izdanja. Ne ispušta on znamenita zajamčena mjesta o posveti kaleža i ukazanju Gospodina Petru apostolu za volju cod. Bezinog i nekoliko — vetus lat., kako to čini N. u Luk. 22, 19, 20, 24, 12.

Ne stavlja M. u zagradu znamenitu perikopu de sudore sanguineo Luk. 22, 43. 44., za volju BA i nekoliko drugih kodeksa. Ne meće u zagradu ni istu perikopu »de muliere adultera«, koju je Nestle stavio jednostavno marginalno, kao da ne pripada uopće evandeoskom blagu; dok ju je Vogels stavio u zagradu sumnjajući, da li je auktor Ivan. — Ne slijedi M. red Lagrange-a u ev. Iv., koji u Iv. 18, iza 13 r. navodi 24, a onda istom 14 i. d., držeći, da Ana uopće nije preslušavao Gospodina nego ga odmah poslao Kajfi.¹ Dobro opaža Sickenberger, da ta izmjena stihova nema dovoljno kritičkog oslonja. Čudno bi bilo, da Ivan popunjujući sinoptike spominje, da je Isus najprije odveden bio k Ani, a da nam ne kaže, što se dogodilo kod Ane.²

Veliku akribiju M. opažamo, što čitanje τὸ δὲ Ἄγὰρ ili τὸ γὰρ Ἄγὰρ Gal. 4, 25 nije bez ograde uvrstio u tekst, kako to čine Nestle i Vogels. To čitanje nije potpuno zajamčeno i ne slaže se sa kontekstom.³

Što se tiče izvanje forme, to je izdanje slično Nestleovu i Vogelsovu. Razlikuje se, što je aparat kritički veći i što je tekst podijelio u više odsjeka, a i te prema potrebi dijeli u manje odsjeke, da olakša čitanje. N. pr. Mt. c. 1 dijeli u dva odsjeka Mt. 1, 1—17 Christi genealogia; 1, 18—25 Christi generatio. Mt. 5—7 Sermo montanus. Taj veliki govor dijeli u više odlomaka: 5, 12 Beatitudes; 5, 13—16 Sal terrae, lux mundi; 5, 17—48 Legis perfectio itd.

Radujemo se, što ćemo se moći odsada u školi služiti dobrim tekstom uglednoga katoličkoga kritičara i profesora. Preporučujemo to solidno, lijepo i jeftino izdanje braći svećenicima i slušačima bogoslovlja.

Dr. F. Zagoda.

Subotić S. Nedjeljko: Kršćanski brak i njegovi protivnici, konferencija držana na sastanku dalmatinskog svećenstva u Splitu 11. VII. 1933. Split 1933, 8°, str. 92, naklada Hrvatske knjižare.

U čitavoj konferenciji je težište položeno na protivnike kršćanskog braka i na njihovo izvođenje, koliko je ono u suprotnosti s naukom katoličke crkve. Valja reći: predavaču je uspjelo, da pruži vrlo lijepu, preglednu i zaokruženu sliku o starim, a naročito o modernim protivnicima kršćanskog shvatanja o braku. Ti su mu izvodi začinjeni i potkrijepljeni navodima i primjerima iz pisanja stranih i domaćih auktora. Dobro su prikazane moderne nastranosti evolucionističkih sociologa (str. 23—32), neomaltuzijanskog i eugeničkog pokreta (str. 32—37). Isto je, tako dobro, da je uvrstio, makar i kratko, poglavlje o propagandi, što je protiv kršćan-

¹ Évangile selon s. Jean p. 463. 64. Évangile de Jésus—Christ p. 538. 1930. Lecoffre.

² Leben Jesu nach den vier Evangelien. Münster i W. 1931. p. 120.

³ Lagrange, Épitre aux Galates p. 125. 6. Lecoffre.

skog braka vrši moderna književnost (str. 42—49). To je jedna naročito bolna rana našega društva; silno je raširena, guta žrtve u nepojmljivom opsegu.

I ako g. predavaču nije bila svrha, da izlaže katoličku nauku o braku, već ju je istaknuo samo u krupnim crtama, smatram ipak, da izvodi u II. poglavlju nisu teoretski dostatno izloženi. To bi bilo potrebno radi onih, kojima je knjiga namijenjena. Nerazrješivost i jedinstvenost kršć. braka čini u praktičnom životu mnogo teškoća i samim našim vjernicima. Pogotovo u teoriji. Pozvati se na »prirodu samog braka« (str. 6), ili »prirodu bračne sveze« (str. 7), dobro je, ali bi još bolje bilo razraditi taj pojam i pokazati, kako i koliko priroda toga veza isključuje razrješivost braka, a uvjetuje jedinstvenost. Kad na str. 7. navodi, da bračni ugovor »nije podređen hiru i volji bračnih drugova«, da »ovi ne smiju ništa mijenjati«, »ne mogu ga raskinuti...« i opet, da se »ne može« mijenjati zbog već spomenutih razloga...« nema ni jednoga drugoga razloga navedenog, osim »prirode bračne sveze«.

Primjećujem još: seksualni porivi (str. 5) određuju se, istina, u korist zadrage, ali i u korist pojedinaca, ako imamo na umu drugotnu svrhu ženidbe. Kad prosječni vjernik čita o »popuštanju zbog slabobe starih otaca« (str. 6), pitat će se možda i ne će znati dati odgovora, zašto se ne popušta našim slabocama u Novom zavjetu... Među »prirodne elemente braka« (str. 8) treba navesti izričito i slušavanje nagonskih poriva, jer se i o njima govori, kad se određuje svrha braka.

O svemu tome raspravlja okružnica pape Pija XI. »O kršćanskom braku«, koju je autor čitavu dodao svojoj konferenciji i otšampao je u hrvatskom prijevodu. Tako će ova knjiga, ako bude u narodu raširena, baš u današnje vrijeme učiniti mnogo dobra, jer lijepo brani najveće svetinju kršćanskoga puka: svetost i nepovredivost bračne zajednice.

A. Ž.

Dr. Mihael Opeka: Rastreseno klasje štiriintrideset različnih govora v Stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani, I. zvezek str. 150, Ljubljana 1932, II. zvezek str. 151, Ljubljana 1933, H. Ničman. Cijena je svesku 24 Din.

U nakladi H. Ničmanove knjižare izašla su nedugo jedan iza drugoga dva nova sveska propovijedi kanonika M. Opeke u lijepoj opremi. K čitavom nizu njegovih crkvenih govora dostojno se priklanjaju i ovi, koji se ne vežu na nikakav ciklus, nego obrađuju pojedine zgrade iz evanđelja ili se oslanjaju na kakav prigodni slučaj u životu Crkve uopće ili ljubljanske katedrale napose. U ovim se govorima dr. Opeka predstavlja kao govornik koji računa s osjećajnom stranom svojih slušalaca, pa ih zamjernom dirljivom dikcijom, pravim retorskim patosom, dobro izabranim poredbama i primjerima vodi k poznavanju i poštovanju vjerskih istina. Ako još istaknemo da autoru ne manjka oštro oko za opažanje svih mogućih slabosti našega doba, da ih on umjesno iznosi i po zasluži peruša, da tako ostaje i savremen i poučan, nema sumnje, da će »Rastreseno klasje« postići svrhu, koju mu je namijenio.

Propovijedi dr. Opeke će i svećenstvo u pastvi moći s uspjehom upotrebiti. U mnogim pitanjima socijalnog života, pa i našega domaćeg,